

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

จากการศึกษาในบทที่ 2 ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา หรือจำเลยในชั้นสอบสวนเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาชั้นศาล ซึ่งได้ข้อสรุปว่าคำรับสารภาพนั้นจะต้องเกิดจากความสมัครใจ กล่าวคือ จะต้องไม่เกิดจากการจูงใจ มีค่ามีนัยสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น แต่อย่างไรก็ตาม ในการวินิจฉัยซึ่งนำพยานหลักฐานในกรณีคำรับสารภาพนั้น เป็นดุลพินิจของศาลที่จะใช้วินิจฉัยว่าคำรับสารภาพนั้นน่าเชื่อถือเพียงใดหรือไม่ จุดอ่อนประการสำคัญของคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน ได้แก่กรณีที่ไม่มีพยานหลักฐานอื่นใดที่จะยืนยัน หรือแสดงให้เห็นศาลเชื่อได้ว่าคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นสอบสวนเป็นคำให้การที่เกิดจากความสมัครใจโดยแท้จริง และเป็นไปตามความสัตย์จริง ซึ่งส่งผลให้จำเลยสามารถต่อสู้ได้โดยง่ายว่าคำรับสารภาพนั้นมีได้เป็นคำให้การที่เกิดจากความสมัครใจ ทำให้น้ำหนักแห่งความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพนั้นต้องเสียไป แต่จากการที่ได้ศึกษาคำพิพากษาศาลฎีกาในเรื่องดังกล่าว ทำให้ทราบแนวทางการวินิจฉัยของศาลฎีกาอันเป็นบรรทัดฐานซึ่งแสดงให้เห็นว่าการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่สามารถยืนยันและแสดงให้เห็นศาลเชื่อว่าคำรับสารภาพของผู้ต้องหา หรือจำเลยในชั้นสอบสวนเป็นคำให้การที่เกิดจากความสมัครใจโดยแท้จริงและตามความสัตย์จริง

ในบทนี้ จะศึกษาถึงรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ตลอดจนการนำผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไปใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล เพื่อให้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการดังกล่าวให้สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.1 ความหมายและวิวัฒนาการของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

3.1.1 ความหมายของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เขียนจะต้องกล่าวถึงวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานอีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ "การทำแผนประทุษกรรม" เนื่องจากในปัจจุบันได้เกิดความสับสนและความเข้าใจผิดว่าการทำแผนประทุษกรรม และการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเป็นวิธีการอันเดียวกันซึ่งความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น เพราะการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพกับการทำแผนประทุษกรรมเป็นวิธีการปฏิบัติคนละประเภทและคนละขั้นตอนกัน ซึ่งในปัจจุบันความสับสนเข้าใจผิดดังกล่าวได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง เพราะแม้แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจเองบางครั้งก็เกิดความสับสนเข้าใจผิดเช่นเดียวกัน ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงจะชี้ให้เห็นถึงความหมายและความแตกต่างของวิธีการปฏิบัติทั้งสองประการ ดังนี้

1. การทำแผนประทุษกรรม

แผนประทุษกรรม หมายถึงแบบอย่างของการทุจริตหรือวิธีการกระทำผิดของคนร้าย ทั้งนี้ได้หมายถึงแต่เพียงวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งของคนร้ายที่กระทำไปเพื่อทำลายสิ่งกีดกัน หรือเพื่อให้เข้าไปถึงที่เก็บทรัพย์ เช่นการรัดแงะ เเจาะ ไซ ปีนป่าย ล้วงสอย เป็นต้น แต่ความหมายถึงการกระทำทุกกรณีหรือพฤติการณ์ทั้งหมดของคนร้าย นับตั้งแต่แรกเริ่มดำเนินการ อาจมีการใช้กลอุบาย การพูดจาต่าง ๆ การใช้เครื่องมือหรืออาวุธ หรือวิธีการใด ๆ ตลอดจนใช้พรรคพวกยานพาหนะ เข้าช่วยจนกระทั่งการทุจริตนั้นสำเร็จผล¹

¹ ทะเบียนประวัติอาชญากร, กอง, กรมตำรวจ, "คู่มือการปฏิบัติงานแผนประทุษกรรม พ.ศ. 2525", หน้า 1.

แผนประทุษกรรมของคนร้ายจะเป็นไปในรูปใดแบบใดนั้นก็สุดแล้วแต่รูปคดี หรือสภาพของสถานที่เกิดเหตุและความรู้ความชำนาญความคิดเห็นของคนร้ายแต่ละคนแต่ละพวก ซึ่งมีการวิวัฒนาการไปตามยุคตามสมัย และตามความเจริญของบ้านเมือง²

แผนประทุษกรรมได้ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2472 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการรวบรวมวิธีการหรือแผนการต่างๆ ของคนร้ายเก็บไว้เพื่อศึกษาค้นคว้าในการปราบปราม และป้องกันอาชญากรรมตามแบบอย่างของประเทศอังกฤษ³ ในปัจจุบันการทำแผนประทุษกรรมโดยหลักแล้วอยู่ในความรับผิดชอบของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานวิทยาการตำรวจ กรมตำรวจ ซึ่งจะต้องกระทำทุกครั้งเมื่อมีการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้น ไม่ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตำหนิรูปพรรณของผู้กระทำผิดทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย ร่องรอยของคนร้ายในบริเวณสถานที่เกิดเหตุ เช่น ลายนิ้วมือของคนร้าย, เส้นผม, ขน เป็นต้น ตลอดจนแบบแผนวิธีการในการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหาตัวผู้กระทำความผิด และเพื่อการศึกษาถึงลักษณะวิธีการกระทำความผิดเพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในแต่ละประเภท โดยมีรายละเอียดวิธีการปฏิบัติตามแบบที่กรมตำรวจกำหนด⁴ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์หลักของการทำแผนประทุษกรรมก็คือการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อศึกษาค้นคว้าและการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แต่มิใช่การรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาของศาลโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามผลที่ได้จากการทำแผนประทุษกรรม ในบางกรณีก็สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาในชั้นศาลได้ เช่นลายนิ้วมือของผู้กระทำความผิดที่ปรากฏอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ เป็นต้น

² เรื่องเดียวกัน

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

⁴ ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 18 บทที่ 11 ข้อ 565 - 570

2. การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะมีความหมายอย่างไร นั้น จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าจากระเบียบวิธีการปฏิบัติของกรมตำรวจเท่าที่สามารถค้นพบได้นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2478 จนถึงปัจจุบัน ตลอดจนได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารคำบรรยายที่เกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหลายฉบับแล้ว ปรากฏว่าไม่มีการกล่าวถึงคำนิยามหรือความหมายของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้แต่ประการใด คงมีแต่เฉพาะคำแนะนำวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของผู้ทรงคุณวุฒิบางท่าน ดังนี้

1) ในการสอบสวน พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่ทำได้ สิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่คดีแล้วจะต้องจัดการรวบรวมไว้ และในคดีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพพนักงานสอบสวนจึงต้องนำผู้ต้องหาไปชี้สถานที่เกิดเหตุ หรือแสดงท่าทางการกระทำความผิดประกอบคำรับสารภาพ และต้องทำในรายละเอียดทุกขั้นตอน เพื่อให้การรวบรวมพยานหลักฐานเด่นชัดยิ่งขึ้นว่าผู้ต้องหาที่ให้การรับสารภาพนั้น ให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจจริงทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องหานั้นกลับใจให้การปฏิเสธในชั้นศาล หรือแม้กลับใจให้การปฏิเสธก็จะไม่เสียหายแก่คดี เพราะมีหลักฐานประกอบการรับสารภาพคือหลักฐานที่ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุหรือนำให้ค้นของกลางได้จะเป็นหลักฐานยืนยันเอาแก่ผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี^๕

^๕ แสง ชีระสวัสดิ์, หลักการสืบสวนสอบสวน, เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมอัยการผู้ช่วย ภาควิชาการ กรมอัยการ, ม.ป.ป. หน้า 25.

2) ในการสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องพยายามรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้จะนั่นสิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่คดีแล้วพนักงานสอบสวนจะละเว้นหรือละเลยในการหาพยานหลักฐานให้แน่นแฟ้นเพราะเห็นว่าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพเป็นการเพียงพอแล้วการกระทำดังกล่าวย่อมไม่ชอบด้วยหลักการสอบสวน เพราะหากว่าผู้ต้องหาไปกลับคำให้การขึ้นศาลและพยานหลักฐานที่รวบรวมไว้ก็ไม่มีหรือมีไม่พอก็จะทำให้ศาลยกฟ้องได้ ดังนั้นเมื่อผู้ต้องหาให้การรับสารภาพพนักงานสอบสวนควรจะต้องนำผู้ต้องหาไปชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ แล้วจดบันทึกเอาไว้ว่า ผู้ต้องหาได้นำไปชี้ที่ทางแห่งใดแสดงท่าทางในการกระทำอย่างไรแล้วให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกการนำผู้ต้องหาชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้นไว้ด้วย เช่น คดีลักทรัพย์ก็บันทึกว่าผู้ต้องหาได้แสดงการป็นปายอาคารบ้านเรือนเข้าไปได้อย่างไร เข้าไปหยิบฉวยทรัพย์สิ่งใด ฯลฯ หรือในคดีฆ่าคนตายก็ให้ผู้ต้องหาแสดงท่าในการทำร้าย เช่น ใช้ถืออาวุธชนิดด้วยมือข้างใด จ้วงแทงถูกอวัยวะผู้ตายตรงไหน แทงแล้วลากศพบไปไว้ที่ใด เอาอาวุธซุกซ่อนหรือโยนไปไว้ที่ใด เหล่านี้เป็นต้น ในการนี้เพื่อเป็นการทำให้บันทึกเห็นชัดเจนก็อาจทำแผนที่สิ่งเขป และภาพถ่ายการชี้ของผู้ต้องหา ประกอบบันทึกขึ้น ส่วนคดีใดควรต้องนำผู้ต้องหาชี้สถานที่เกิดเหตุหรือไม่นั้นโดยทั่วไปก็ควรนำชี้ เว้นแต่คดีเล็กน้อย เช่น คดีลักโทษ หรือคดีที่ไม่มีมูลอันจะต้องให้ผู้ต้องหาชี้^๕

จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านการสอบสวนคดีอาญาของผู้เขียน และจากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าถึงคำแนะนำวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพมาโดยละเอียด ทำให้พอจะสรุปความหมายของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพได้ ดังนี้

^๕ พัฒนา ไชยเศรษฐ, หลักการสอบสวนคดีอาญาสำหรับพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุริการพิมพ์, 2528), หน้า 96.

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ หมายถึงวิธีการปฏิบัติที่พนักงานสอบสวนได้กระทำขึ้นในการสอบสวนคดีอาญาที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ โดยให้ผู้ต้องหานำชี้สถานที่เกิดเหตุหรือสถานที่ที่ผู้ต้องหาได้กระทำความผิดตามที่ได้ให้การรับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนซึ่งในการนี้พนักงานสอบสวนจะต้องให้ผู้ต้องหาแสดงท่าทางในการกระทำความผิดตามชั้นตอนต่างๆ โดยละเอียด เพื่อให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาในชั้นพนักงานอัยการและในชั้นศาล

ซึ่งจากความหมายดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงข้อแตกต่างระหว่างการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพกับการทำแผนประทุษกรรม ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ แผนประทุษกรรมจะต้องกระทำในคดีอาญาเกือบทุกประเภททั้งที่ทราบตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อการศึกษา และป้องกันปราบปรามอาชญากรรมแต่สำหรับการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนคดีอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนจะกระทำเฉพาะในคดีที่จับผู้ต้องหาได้แล้วเท่านั้นและผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ในการรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาของพนักงานอัยการ และในชั้นศาล

3.1.2 วิวัฒนาการของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องปรากฏว่าไม่มีการบันทึกไว้ว่าการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพได้เริ่มนำมาใช้ แต่เมื่อใด แต่สามารถสรุปผลการค้นคว้าเอกสารได้ ดังนี้

1. นับแต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเริ่มใช้บังคับ ในปี พ.ศ. 2477⁷ เป็นต้นมา กรมตำรวจก็ได้กำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาขึ้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2478⁸ ซึ่งไม่มีการกล่าวถึงการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้แต่ประการใด

2. ในปี พ.ศ. 2491 กรมตำรวจได้ยกเลิกระเบียบการคดีในหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าว โดยได้กำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติในการดำเนินคดีอาญาขึ้นใหม่เรียกว่าระเบียบการตำรวจเกี่ยวแก่คดีซึ่งตามระเบียบดังกล่าวลักษณะ 10 เรื่องการสอบสวนผู้ต้องหาได้กล่าวถึงการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้ดังนี้

"ข้อ 261 ถ้าผู้ต้องหารับสารภาพด้วยความเต็มใจ ก็ให้ผู้ต้องหาเล่าเรื่องที่กระทำผิดให้ฟังโดยละเอียดแล้วให้จดถ้อยคำของผู้ต้องหานั้นโดยละเอียดให้ปรากฏเหตุและผลตามความผิดประกอบอยู่ด้วยจะจดเพียงย่อๆ เพราะถือว่าผู้ต้องหารับสารภาพแล้วคดีมีเหตุผลพอฟังแล้วไม่ได้ เพราะผู้ต้องหาอาจไปปฏิเสธชั้นศาลได้ ดังนั้นจึงต้องถามเหตุผลที่ผู้ต้องหารับสารภาพนั้น ว่ามีหลักฐานอย่างไรประกอบด้วย และถ้าคดีนั้นเป็นคดีอุกฉกรรจ์ หรือคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หรือเป็นคดีที่มีหลักฐานอ่อน ต้องให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุ และทำแผนที่สังเขปให้ผู้ต้องหาลงชื่อรับรองไว้ด้วยเสมอ ถ้าสามารถถ่ายรูปที่เกิดเหตุประกอบได้ด้วยก็ยิ่งดี"⁹

⁷ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2477 มาตรา 3

⁸ กรมตำรวจ, "คำสั่งที่ 24/2478 เรื่องระเบียบการคดีในหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา" 28 กันยายน 2478

⁹ กรมตำรวจ, หนังสือระเบียบการตำรวจเกี่ยวแก่คดี เล่ม 1, (กรุงเทพฯ: กรมตำรวจ, 2497), หน้า 292.

3. จากการตรวจสอบคำพิพากษาศาลฎีกาพบว่ามีการกล่าวถึงการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 901/2482¹⁰ ดังนี้

"โจทก์นำสืบว่าเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพแล้ว จำเลยก็ยังนำเจ้าพนักงานไปชี้ที่เกิดเหตุด้วยแต่ศาลนี้เห็นพ้องกับศาลอุทธรณ์ว่าคำพยานโจทก์ตกอยู่ในฐานะสงสัยเหมือนกัน อย่างไรก็ตามถ้าหากจำเลยได้นำชี้ที่เกิดเหตุจริงการนำชี้นี้เป็นแต่ส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยย่อมไม่ใช่หลักฐานประกอบตามความประสงค์ของมาตรา 176 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา"

จากหลักฐานที่ปรากฏจากระเบียบของกรมตำรวจ และคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าวิธีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพได้ถูกนำมาใช้ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2482 และเป็นวิธีการที่พนักงานสอบสวนยึดถือปฏิบัติเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

3.1.3 ความสำคัญของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

ในหัวข้อนี้จะศึกษาถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพโดยมีข้อพิจารณา 2 ประการคือ ความสำคัญต่อการดำเนินคดีอาญาในชั้นพิจารณาของศาลซึ่งเป็นความสำคัญทางด้านพยานหลักฐาน และความสำคัญทางด้านอื่น ๆ ดังนี้

1. ความสำคัญของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพต่อการดำเนินคดีอาญาในชั้นพิจารณาของศาล

จากการศึกษาถึงแนวคำพิพากษาศาลฎีกาในข้อ 2.2.3 ทำให้ทราบถึงหลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาลตามแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา มีดังนี้

¹⁰ คำพิพากษาศาลฎีกา ประจำพุทธศักราช 2482 (กรุงเทพฯ:เนติบัณฑิตยสภา, 2489); หน้า 1366.

1) คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน จะต้องเป็นคำรับสารภาพที่เกิดจากความสมัครใจจึงจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

2) ล่าฟังแต่เพียงคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนของจำเลยเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยแม้จะได้มาโดยบริสุทธิ์เพียงใด เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณาของศาล จะใช้คำรับสารภาพนั้นเป็นพยานหลักฐานที่เป็นหลักให้รับฟังว่าจำเลยกระทำผิดไม่ได้ โจทก์ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาสืบประกอบเพื่อยืนยันว่าจำเลยกระทำผิดจริงและพยานประกอบนั้นต้องมีค่าของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้สอบสวนคำรับนั้นเอง

3) ภาพถ่ายและบันทึกการนำตัวผู้ต้องหาซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เป็นส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุม และชั้นสอบสวนเท่านั้น ไม่ใช่พยานหลักฐานที่จะนำมารับฟังประกอบคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนเพื่อให้เห็นว่าจำเลยกระทำผิดตามที่โจทก์ฟ้อง

4) ผลของการนำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในบางกรณีจะเป็นพยานหลักฐานที่ยืนยันให้ศาลเชื่อว่าคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนของจำเลยเกิดจากความสมัครใจและเป็นไปตามความสัตย์จริงใช้ยืนยันจำเลยที่ปฏิเสธในชั้นศาลได้

5) การนำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในบางครั้งทำให้ได้พยานหลักฐานอื่น เช่น อาวุธที่ใช้ในการกระทำผิด, ทรัพย์สินของกลาง, ลายนิ้วมือแฝง, เส้นผม, เส้นขน อันเป็นพยานแวดล้อมประกอบคำรับสารภาพทำให้รับฟังคำรับสารภาพนั้นลงโทษจำเลยที่ปฏิเสธในชั้นศาลได้

ข้อสรุปจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลของการนำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพมิใช่พยานหลักฐานที่จะนำมาประกอบคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนเพื่อใช้เป็นหลักในการรับฟังว่าจำเลยกระทำผิดได้ เพราะศาลฎีกาถือว่าการนำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนเท่านั้น สำหรับ

พยานหลักฐานที่จะนำมาประกอบคำรับสารภาพนั้น น่าจะหมายถึงพยานหลักฐานอื่นที่นอกเหนือจากคำรับสารภาพซึ่งโดยมากจะเป็นพยานแวดล้อมกรณีในลักษณะต่างๆ เช่น พยานบุคคลที่พบเห็นจำเลยอยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุก่อนหรือหลังการกระทำความผิด, หรือพยานวัตถุ เช่น อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการที่ผู้ต้องหาंनाชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในบางครั้งอาจทำให้ได้พยานหลักฐานอื่น เช่น ทรัพย์สินของกลาง, อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนทำให้รับฟังว่าจำเลยกระทำความผิดได้และหากมีพยานหลักฐานอื่นประกอบคำรับสารภาพแล้ว การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะใช้เป็นพยานหลักฐานที่ยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าจำเลยรับสารภาพในชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง และคำรับสารภาพนั้นเป็นไปตามความสัตย์จริง

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะมีความสำคัญต่อการดำเนินคดีอาญาในชั้นพิจารณาของศาลเพียงใดนั้น มีข้อพิจารณา ดังนี้

1) ในคดีความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกไม่ถึง 5 ปี ซึ่งผู้ต้องหาให้การรับสารภาพและนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนและให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณาของศาล ซึ่งในกรณีนี้ศาลจะพิจารณาลงโทษโดยไม่สืบพยานต่อไปก็ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 โดยไม่ต้องอาศัยคำรับสารภาพหรือการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนแต่ประการใด ซึ่งกรณีนี้อาจทำให้เห็นได้ว่าการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไม่มีความสำคัญต่อการพิจารณาในชั้นศาล แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในชั้นสอบสวนผู้ต้องหาจะรับสารภาพด้วยความสมัครใจ แต่ก็ไม่มีสิ่งใดที่จะเป็นหลักประกันได้ว่าผู้ต้องหาคงให้การรับสารภาพในชั้นศาลด้วยเพราะปรากฏอยู่เสมอว่าผู้ต้องหาที่รับสารภาพในชั้นสอบสวนมักจะให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณาของศาล ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้ การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจึงมีความสำคัญต่อการพิจารณาคดีในชั้นศาล เพราะหากในชั้นสอบสวนถ้าผู้ต้องหาได้รับสารภาพด้วยความสมัครใจตามความสัตย์จริง และนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ รวมทั้งได้แสดงท่าทางในการกระทำความผิดอัน

เป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงในรายละเอียดตามที่ปรากฏในคำรับสารภาพต่อหน้า พนักงานสอบสวน ตลอดจนต่อประชาชนที่ร่วมรับรู้ความจริงจากการที่เขาได้สมัครใจเปิดเผยออกมาดังกล่าวนั้น การที่ผู้ต้องหาฯ ซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในกรณีนี้ อาจจะส่งผลทางด้านจิตวิทยาต่อผู้ต้องหาทำให้เขาไม่คิดที่จะกลับคำให้การปฏิเสธในชั้นศาลหรือไม่มีความกล้าที่จะกลับคำให้การในชั้นศาลอีกต่อไป เพราะเขาได้เปิดเผยความจริงอย่างหนักแน่นว่าเขาได้กระทำความผิดให้กับบุคคลอื่นทราบแล้ว และเมื่อคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล เขาย่อมจะให้การรับสารภาพ แต่ในทางตรงข้ามหากผู้ต้องหาฯ รับสารภาพในชั้นสอบสวนโดยไม่มี การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ โอกาสที่เขาจะกลับคำให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณาของศาลย่อมจะเกิดขึ้นโดยง่าย เนื่องจากปราศจากผลทางด้านจิตวิทยาที่จะช่วยป้องกันไม่ให้ผู้ต้องหาฯ กลับคำให้การในชั้นศาลดังกล่าว

2) กรณีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจตามความสัจจริงและนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ แต่ให้การปฏิเสธในชั้นศาล ซึ่งศาลจะต้องสืบพยานเพื่อให้รับฟังได้โดยปราศจากความสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามข้อกล่าวหาจึงจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้ ในกรณีเช่นนี้การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ย่อมจะมีความสำคัญต่อการพิจารณาของศาล เพราะจะเป็นพยานหลักฐานที่สามารถยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าผู้ต้องหาฯ รับสารภาพในชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริงและตามความสัจจริง เป็นผลให้คำรับสารภาพในชั้นสอบสวนมีน้ำหนักน่าเชื่อถือและเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้แม้จำเลยจะต่อสู้ว่าเป็นคำรับสารภาพที่ได้มาโดยไม่สมัครใจก็ตาม และหากในคดีนี้มีพยานหลักฐานอื่นประกอบคำรับสารภาพดังกล่าว ศาลย่อมจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้แม้ว่าจำเลยจะให้การปฏิเสธก็ตาม และนอกจากนี้การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในบางครั้งอาจทำให้ได้พยานหลักฐานอื่น เช่น อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด, ทรัพย์สินที่ถูกกระทำความผิด, ลายนิ้วมือแฝง, เส้นผม, เส้นขน เป็นต้น ซึ่งสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนเพื่อยืนยันว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาได้เป็นอย่างดีแต่ในทางตรงข้ามหากไม่มี การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพก็จะไม่มีพยานหลักฐานใดที่จะรับฟังประกอบคำรับสารภาพในชั้น

สอบสวนเพื่อให้เชื่อว่าจำเลยรับสารภาพในชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจและเป็นไปตามความสัตย์จริงตลอดจนโอกาสที่จะได้พยานหลักฐานอื่น ๆ ประกอบคำรับสารภาพดังกล่าวย่อมจะไม่เกิดขึ้น

3) ในคดีความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณาของศาล ซึ่งศาลจะต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 176 ดังนั้น โจทก์จะต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาสืบประกอบคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นศาล ในกรณีนี้แม้ศาลฎีกาจะได้วางหลักว่าคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนและนำการชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะมีใช้พยานหลักฐานประกอบตามความประสงค์ของมาตรา 176* ก็ตาม แต่การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพย่อมจะเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งได้แก่วัตถุ พยานต่าง ๆ อันจะเป็นพยานประกอบคำรับสารภาพให้ศาลพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามมาตรา 176 ได้เป็นอย่างดี

* คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 901/2482 จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่มาชั้นพิจารณาให้การปฏิเสธไม่ถือว่าจำเลยให้การรับสารภาพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 176

ในคดีอุกฉกรรจ์แม้จำเลยให้การรับสารภาพชั้นพิจารณา ศาลยังต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง เมื่อพยานโจทก์ไม่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือถือว่าโจทก์นำสืบให้เป็นที่พอใจศาลว่าจำเลยกระทำความผิดจริงไม่ได้

การที่จะต้องสืบพยานประกอบคำให้การรับสารภาพนั้น ต้องไม่ใช่ส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพนั่นเอง โจทก์นำสืบว่าเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพแล้วจำเลยก็ยังนำเจ้าพนักงานไปชี้ที่เกิดเหตุด้วย แต่ศาลนี้เห็นพ้องกับศาลอุทธรณ์ว่าคำพยานโจทก์ตกอยู่ในฐานสงสัยเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ถ้าหากว่าจำเลยได้นำชี้ที่เกิดเหตุจริง การที่นำชี้ขึ้นเป็นแต่ส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยย่อมไม่ใช่หลักฐานประกอบตามความประสงค์ของมาตรา 176 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2. ความสำคัญของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในด้านอื่น ๆ

นอกจากความสำคัญในด้านของการเป็นพยานหลักฐานที่จะยืนยันให้รับฟังได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงดังกล่าวในข้อ 3.1.3 แล้ว การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพยังมีความสำคัญในด้านอื่น ๆ อีกดังนี้

1) ในคดีที่ข้อเท็จจริงรับฟังได้แล้วว่าจำเลยกระทำความผิดจริงตามข้อกล่าวหาแต่ยังมีปัญหาที่ต้องพิจารณาทางด้านอื่น ๆ อีก เช่น จำเลยกระทำความผิดในขณะที่วิกลจริตหรือไม่ในกรณีเช่นนี้การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะช่วยให้ศาลสามารถวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 733/2521 วินิจฉัยว่า "การที่จำเลยเป็นโรคจิตเภทแต่ยังสามารถต่อสายไฟใหม่ โดยดึงสายไฟจากสวิตช์มาต่อใหม่แล้วสตาร์ทเครื่องยนต์ติดได้ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าขณะจำเลยกระทำการลักทรัพย์จำเลยยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้างดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65"

2) การที่จำเลยนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพด้วยความสมัครใจ เป็นการเปิดโอกาสให้เขาได้กระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเขาเองที่อาจได้รับการบรรเทาโทษ เพราะอาจแสดงให้เห็นว่าการกระทำของเขาเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาของศาล มิใช่เป็นการรับสารภาพเพราะจำนนต่อพยานหลักฐาน

3) การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหาจะเป็นประโยชน์ในด้านการขยายผลการสอบสวน เพราะอาจทำให้พนักงานสอบสวนพบข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่การพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดคนอื่นอีกได้

4) มีผลทางด้านสถิติที่เกี่ยวกับการรวบรวมแบบอย่างวิธีการกระทำความผิดเพื่อการศึกษาถึงแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดไม่ให้เกิดขึ้นอีก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

3.2 วิธีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพและระเบียบวิธีการปฏิบัติ

ในหัวข้อนี้จะศึกษาถึงวิธีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพและระเบียบวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.2.1 ระเบียบวิธีการปฏิบัติ

ดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อที่แล้วว่า การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเริ่มปรากฏอยู่ในระเบียบกรมตำรวจในปี พ.ศ. 2491 ซึ่งได้แก่ระเบียบการตำรวจเกี่ยวแก่คดีลักษณะที่ 10 เรื่องการสอบสวนผู้ต้องหา ข้อ 261 ซึ่งกำหนดว่า "ในคดีอุกฉกรรจ์หรือคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หรือคดีที่มีหลักฐานอ่อนต้องให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุ และทำแผนที่สังเขปให้ผู้ต้องหาลงชื่อรับรองไว้ด้วยเสมอ ถ้าสามารถถ่ายรูปที่เกิดเหตุประกอบไว้ด้วยยิ่งดี" ซึ่งจากการตรวจสอบระเบียบดังกล่าวโดยละเอียดแล้วปรากฏว่าไม่มีส่วนที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้ว่าพนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติอย่างไร ผู้ต้องหาจะต้องปฏิบัติอย่างไร

ในปัจจุบันระเบียบการตำรวจเกี่ยวแก่คดีได้ถูกยกเลิกไปแล้ว โดยกรมตำรวจได้ใช้ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินคดีอาญานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน¹¹ ซึ่งจากการศึกษาระเบียบกรมตำรวจ ดังกล่าวปรากฏว่ามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพดังนี้

ลักษณะที่ 8 บทที่ 5 การถามปากคำ¹²

"(ข) หลักการถามปากคำผู้ต้องหา

¹¹ กรมตำรวจ, "คำสั่งที่ 9/2498 เรื่องให้ใช้ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยเรื่องวางระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี", 8 กุมภาพันธ์ 2498

¹² กรมตำรวจ, คู่มือพนักงานสอบสวน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ, 2535) หน้า 21.

ข้อ 247 ผู้ต่องหานั้นจะให้สาบานหรือปฏิญาณไม่ได้ เมื่อผู้ต่องหา ถูกเรียกมาหรือส่งตัวมา หรือเข้ามาหาพนักงานสอบสวนเอง หรืออยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานแล้ว กฎหมายบังคับให้ถาม

1. ชื่อตัว
2. นามสกุล
3. ชาติ
4. บังคับ
5. อายุ
6. อาชีพ
7. ที่อยู่
8. ที่เกิด
9. บิดามารดา และ
10. แจ้งข้อหาให้ทราบ

และต้องบอกให้ทราบก่อนด้วยว่า ถ้อยคำที่ผู้ต่องหากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยื่นเขา (ผู้ต่องหา) ในการพิจารณาขึ้นศาลได้ เมื่อผู้ต่องหาเต็มใจให้การอย่างใด ก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าไม่เต็มใจให้การก็ให้บันทึกไว้และการถามปากคำผู้ต่องหานี้ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำ หรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญหรือให้สัญญากับผู้ต่องหา เพื่อจูงใจให้เขาให้การใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหา

ข้อความที่ควรสอบถามผู้ต่องหาได้แก่

- (1) ตามที่ถูกกล่าวหา นั้น จริงหรือไม่
- (2) ถ้าไม่จริง ในวันเวลาที่ถูกกล่าวหาผู้ต่องหากระทำอะไร อยู่ที่ใด มีหลักฐานที่อ้างอิงอย่างไร คือใครบ้าง
- (3) ถ้าผู้ต่องหารับสารภาพผู้สอบสวนชอบที่จะให้เล่าเรื่องที่กระทำจดลงในคำให้การ โดยบรรยายเหตุผลตามจริง

ข้อวิเคราะห์ของผู้เขียน

จากระเบียบกรมตำรวจดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วจะเห็นว่าไม่มีส่วนใดที่กำหนดรายละเอียดวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุ ประกอบคำรับสารภาพไว้แต่ประการใด จึงเป็นการยากที่จะกำหนดขอบเขตในการปฏิบัติให้ชัดเจนว่าพนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติอย่างไร หรือห้ามพนักงานสอบสวนปฏิบัติอย่างไร ซึ่งผลจากการที่ไม่มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนดังกล่าว ทำให้การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในแต่ละคดีอยู่ในดุลพินิจของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ที่จะปฏิบัติไปเอง ตามความต้องการหรือตามความเข้าใจของตนเองส่งผลให้วิธีการดังกล่าวยังไม่สามารถพัฒนาให้เป็นมาตรการที่ได้รับความเชื่อถือ ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษาศาลฎีกาจำนวนหลายฉบับที่ไม่ลงโทษจำเลยโดยจำเลยต่อสู้ว่าไม่ได้รับสารภาพด้วยความสมัครใจแม้จะปรากฏว่าในคดีนั้นมีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพก็ตาม ตัวอย่างเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2813-2814/2513 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานมา นำสืบให้ประจักษ์เลย่ว่าจำเลยที่ 3 เป็นคนร้ายอย่างใดคงมีแต่คำรับสารภาพชั้นสอบสวน และบันทึกชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพอันเป็นพยานประกอบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เมื่อจำเลยที่ 3 ให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณาคดี ลำพังคำรับสารภาพชั้นสอบสวน และบันทึกนำชี้สถานที่เกิดเหตุจึงฟังลงโทษจำเลยไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3085/2531 โจทก์มีหน้าที่นำพยานหลักฐานมาสืบให้รับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้อง เมื่อโจทก์ไม่สามารถนำผู้เสียหายซึ่งเป็นประจักษ์พยานมาเบิกความต่อศาลและต่อหน้าจำเลย จำเลยย่อมไม่มีโอกาสถามค้านเพื่อให้ข้อเท็จจริงเป็นที่กระจ่างชัดแก่ศาลได้ ลำพังแต่คำให้การชั้นสอบสวนของผู้เสียหายไม่อาจรับฟังลงโทษจำเลยได้

สำหรับคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน รวมทั้งบันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพและถ่ายภาพเท่านั้น เมื่อจำเลยต่อสู้ว่าถูกขู่ ภัยและให้การรับสารภาพเพราะกลัว ดังนี้ไม่พอฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1569/2534 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเห็นคนร้ายลักเงินจากตู้บริการเงินด่วนของผู้เสียหายสาขาราชภัฏบูรณะคงมีเพียง พ. เบิกความว่าเห็นจำเลยลักเงินจากตู้บริการเงินด่วนของผู้เสียหายสาขาสะพานขาว และพนักงานสอบสวนเบิกความว่า นอกจากจำเลยจะให้การรับสารภาพว่าลักเงินผู้เสียหายสาขาสะพานขาวแล้ว จำเลยยังรับสารภาพว่าลักเงินผู้เสียหายสาขาราชภัฏบูรณะ โดยมีบันทึกค่าให้การขึ้นสอบสวน บันทึกการชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพพร้อมภาพถ่ายพยานบุคคลและพยานเอกสารดังกล่าวเป็นพยานบอกเล่า มีน้ำหนักน้อยต้องมีพยานอื่น มาฟังประกอบจึงจะลงโทษจำเลยได้ พยานโจทก์นอกจากนี้ก็ล้วนเป็นพยานปลายเหตุ ไม่ทำให้คดีโจทก์มีน้ำหนักมั่นคงให้รับฟังได้ว่า จำเลยลักเงินของผู้เสียหาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 185/2535 ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายกำลังขับรถด้วยความเร็วสูงประมาณ 80-90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ผู้เสียหายจึงต้องเพ่งมองไปข้างหน้าตลอดเวลาโอกาสจะสังเกตจดจำคนร้ายที่ยืนถืออาวุธปืนอยู่ข้างทางจึงมีเพียงน้อยนิดเมื่อคนร้ายขึ้นมาที่รถบรรทุกน้ำมันที่ผู้เสียหายขับ ผู้เสียหายก็น่าจะตกใจกลัวต้องเร่งความเร็วสูงขึ้นอีกเพื่อหลบหนีให้พ้นโอกาสที่จะสังเกตจดจำใบหน้าคนร้ายแทบจะไม่มีเลย ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผู้เสียหายไม่น่าจะจำได้ว่าคนร้ายที่ยังรถบรรทุกน้ำมันคือจำเลยที่ 2 พยานโจทก์นอกจากนี้คงมีเพียงค่าให้การรับสารภาพของจำเลยที่ 2 ในชั้นสอบสวนและภาพถ่ายการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในสำนวนอีกคดีหนึ่งซึ่งโจทก์เคยฟ้องจำเลยที่ 2 ทั้งจำเลยที่ 2 ก็ยังโต้แย้งอยู่ว่าไม่ได้ให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจพยานหลักฐานโจทก์จึงไม่อาจฟังได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นคนร้าย

คำพิพากษาฎีกาที่ 2963/2535 พยานหลักฐานโจทก์มีข้อแตกต่างขัดแย้งกันหลายประการ และเป็นคำขัดท้อของผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันอีกทั้งยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 2 ให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน และนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพด้วยความสมัครใจ จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังลงโทษจำเลยที่ 2 ฐานจ้างวานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนได้ และเมื่อพยานหลักฐานของโจทก์ฟังไม่ได้

ว่าจำเลยที่ 2 กระทำความผิดฐานจ้างวานฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนศาลฎีกามีอำนาจยกฟ้องโจทก์ ในความผิดฐานมีอาวุธปืน และฐานพาอาวุธปืนของจำเลยที่ 2 ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคแรก เพราะเป็นข้อเท็จจริงอันเกี่ยวพันกัน

จากตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในคดีนั้นไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ศาลเกิดความเชื่อถือเพราะไม่สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันจำเลยที่ต่อสู้ว่าคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนมิได้เกิดจากความสมัครใจได้ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพขาดประสิทธิภาพดังกล่าว ย่อมจะเกิดจากไม่มีระเบียบวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนทำให้ขาดมาตรฐานในการปฏิบัติ

อนึ่ง สำหรับวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้น ปัจจุบัน กรมตำรวจกำลังดำเนินการแก้ไข ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี¹³ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้เสนอแก้ไขประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 8 บทที่ 5 ในส่วนที่เกี่ยวกับการถามปากคำผู้ต้องหาเป็นดังนี้

"ข้อ 247 การถามปากคำผู้ต้องหาให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. ห้ามมิให้ทำ หรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหา

2. บันทึกชื่อตัว ชื่อสกุล เชื้อชาติ สัญชาติ บิดา มารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ที่เกิดของผู้ต้องหา

3. แจงข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบทุกข้อกล่าวหา

¹³ กระทรวงมหาดไทย, "คำสั่งที่ 639/2534 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี",

4. แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าถ้อยคำที่ผู้ต้องหาว่านั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาในการพิจารณาได้
5. เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใด ก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้
6. ถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธให้สอบถามว่า ตามวันเวลาที่เกิดเหตุทำอะไรอยู่ที่ไหน มีผู้ใดรู้เห็น และมีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่
7. ให้สอบประวัติ เรื่องผู้ต้องหาเคยต้องโทษมาก่อน
8. เมื่อผู้ต้องหาให้การเสร็จสิ้น และพนักงานสอบสวนอ่านบันทึกให้ฟังแล้ว หากผู้ต้องหา ไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึก ก็ให้ พนักงานสอบสวน บันทึกเหตุนั้นไว้"¹⁴

เมื่อพิจารณาแนวทางในการแก้ไขระเบียบกรมตำรวจดังกล่าวแล้วจะเห็นว่าวิธีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งเดิมกำหนดไว้ในข้อ 247 ได้ถูกยกเลิกไปโดยสิ้นเชิง ซึ่งกรณีนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าแนวทางการแก้ไขระเบียบกรมตำรวจดังกล่าวไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง เพราะแทนที่จะแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพให้มีความชัดเจนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้นกลับตัดทิ้งเสียทั้งหมด ดังนั้นหากระเบียบฉบับนี้ใช้บังคับเมื่อใดย่อมจะส่งผลให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลพินิจได้มากยิ่งขึ้น กล่าวคือ จะจัดให้มีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพหรือไม่ก็ได้ เพราะไม่มีระเบียบบังคับให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพในการสอบสวนคดีอาญาต้องลดลงอย่างแน่นอน

¹⁴ ร่างระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีข้อ 247 ฉบับที่ผ่านการพิจารณา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 639/2534 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2534

3.2.2 วิธีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

จากผลการศึกษาในข้อ 3.1.1 ซึ่งพบว่าระเบียบกรมตำรวจไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และรายละเอียดวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้แต่ประการใด ดังนั้นในการศึกษาถึงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่ามีแนวทางปฏิบัติอย่างไรจะดำเนินการศึกษา จากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิตามที่ปรากฏในหนังสือ และเอกสารฉบับต่าง ๆ ดังนี้

1. นายแหว ยอดพยุง (ผู้พิพากษา) ได้กล่าวไว้ในหนังสือคู่มือสอบสวน ดังนี้

"ถ้าผู้ต้องหารับสารภาพ ควรให้ผู้ต้องหาเล่ารายละเอียดไว้ด้วย ให้ผู้ต้องหานำไปยึดวัตถุ หรือเอกสารที่เป็นพยาน ให้ผู้ต้องหานำไปชี้สถานที่เกิดเหตุ แล้วทำแผนที่ถ่ายรูป และทำแผนประทุษกรรมไว้ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ต้องหารับสารภาพด้วยความสมัครใจ ถ้ารายละเอียดที่ผู้ต้องหาให้การสอดคล้องกับพยานหลักฐานของฝ่ายผู้เสียหายก็ดี การที่ผู้ต้องหานำไปยึดของกลางได้ก็ตั้งสถานที่เกิดเหตุที่ผู้ต้องหาชี้ตรงกับผู้เสียหาย และพยานชี้ก็เห็นนั้นก็ เป็นอันแน่นอนว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริง และรับสารภาพด้วยความสมัครใจถ้าชั้นศาลผู้ต้องหาเกิดกลับใจไม่รับสารภาพ สิ่งเหล่านั้นที่พนักงานสอบสวนทำไว้โดยที่ผู้ต้องหานำชี้ หรือนำให้ค้นของกลางได้จะเป็นหลักฐานยืนยันเอาแก่ผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี"¹⁵

2. ร้อยโท พัฒนะ ไชยเศรษฐ (อัยการ) ได้กล่าวไว้ในหนังสือหลักการสอบสวนคดีอาญาสำหรับพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ ดังนี้

¹⁵ แหว ยอดพยุง, คู่มือพนักงานสอบสวน, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2537), หน้า 465.

"ในการสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องพยายามรวบรวม พยานหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ ฉะนั้นสิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่คดีแล้ว พนักงานสอบสวนจะต้องจัดการรวบรวมเข้าไว้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับสารภาพความ ผิดตามข้อกล่าวหาพนักงานสอบสวนจะละเว้น หรือละเลยในการหาพยานหลักฐานให้ แน่นแฟ้น เพราะเห็นว่าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ เป็นการเพียงพอแล้วการกระทำ ดังกล่าวย่อมไม่ชอบด้วยหลักการสอบสวน เพราะหากว่าผู้ต้องหาไปกลับคำให้การ ในชั้นศาล และพยานหลักฐานที่รวบรวมไว้ก็ไม่มีหรือมีไม่พอก็จะทำให้ศาลยกฟ้องได้ ดังนั้นเมื่อผู้ต้องหาให้การรับสารภาพพนักงานสอบสวนควรต้องนำผู้ต้องหาไปชี้สถานที่ เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพแล้วจับบันทึกเอาไว้ว่าผู้ต้องหาได้นำไปชี้ที่ทางแห่งใด แสดงท่าทางในการกระทำอย่างไร แล้วให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกการนำ ผู้ต้องหาชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้นไว้ด้วย เช่น คดีลักทรัพย์ก็บันทึกว่า ผู้ต้องหาได้แสดงการปีนป่ายอาคารบ้านเรือนเข้าไปได้อย่างไร เข้าไปหยิบฉวย ทรัพย์สิ่งใด ฯลฯ หรือในคดีฆ่าคนตายก็ให้ผู้ต้องหาแสดงท่าในการทำร้าย เช่น ใช้ถืออาวุธมีดด้วยมือข้างใดจ้วงแทงถูกอวัยวะตรงไหน แทงแล้วลากศพบไปไว้ที่ใด เอาอาวุธขูข่มหรือโยนไปไว้ที่ใด เหล่านี้เป็นต้น ในการนี้เพื่อเป็นการทำให้บันทึก เห็นชัดเจนก็อาจทำแผนที่สังเขป และถ่ายภาพการชี้ของผู้ต้องหาประกอบบันทึกชั้น ส่วนคดีใดควรต้องนำผู้ต้องหาชี้สถานที่เกิดเหตุหรือไม่นั้นโดยทั่วไปก็ควรนำชี้ เว้นแต่ คดีเล็กน้อย เช่น คดีลักโทษ หรือคดีที่ไม่มีมูลอันจะต้องให้ผู้ต้องหาชี้"¹⁶

3. ผลตำรวจเอก แสวง ชีระสวัสดิ์ กล่าวไว้ในหนังสือหลักการสืบ สอบสอบสวนคดีอาญา ดังนี้

"เมื่อผู้ต้องหารับสารภาพ พนักงานสอบสวนควรปฏิบัติดังนี้

¹⁶ พัทนะ ไชยเศรษฐ์, หลักการสอบสวนคดีอาญาสำหรับพนักงานฝ่าย ปกครองและตำรวจ, หน้า 96.

(1) ให้ผู้ต้องหาชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพโดยทำบันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุให้ผู้ต้องหาลงชื่อรับรองไว้ แม้ผู้ต้องหาให้การภาคเสธ แต่ถ้าเห็นว่าหากให้ผู้ต้องหาชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี ก็ควรให้ผู้ต้องหาชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเช่นเดียวกัน บันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุ ควรเขียนเป็นข้อ ๆ ตามประเด็นสำคัญที่นำชี้สะดวกแก่การตรวจพิจารณาและนำภาพถ่ายมาประกอบ

(2) ควรถ่ายภาพ การนำชี้ที่เกิดเหตุไว้ทุกตอนตามประเด็นที่นำชี้ ภาพถ่ายต้องนำมาปิดกระดาษ มีคำบรรยายโดยย่อพอให้เข้าใจว่าภาพใดผู้ต้องหาชี้ว่าอย่างไรโดยมีเลขลำดับภาพและให้ผู้ต้องหาลงชื่อรับรองภาพถ่ายการนำชี้ด้วย

(3) ควรทำแผนที่เกิดเหตุประกอบการนำชี้ที่เกิดเหตุด้วย ถ้าเป็นการนำชี้ที่เกิดเหตุตรงกับแผนที่เกิดเหตุที่พนักงานสอบสวนทำไว้เดิมทุกประการ จะให้ผู้ต้องหาลงชื่อรับรองในแผนที่เกิดเหตุเดิมเพียงเท่านั้นก็ได้"¹⁷

4. พลตำรวจตรี สุวัฒน์ชัย ใจหาญ ได้กล่าวไว้ในหนังสือคู่มือพนักงานสอบสวนว่าด้วยพยานหลักฐานและการสอบสวนคดีอาญา ดังนี้

"จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวมาแล้ว ก็พอจะทราบได้ว่าการที่ผู้ต้องหารับสารภาพ และนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้นจะต้องกระทำในลักษณะใด ศาลจึงจะรับฟังประกอบพยานอื่นลงโทษจำเลยในคดีนั้น ฉะนั้นในการบันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจึงต้องให้เป็นไปตามแนวที่ศาลได้วางไว้แล้วแต่มีข้อแนะนำและข้อสังเกตจากประสบการณ์ที่พบในคดีอาญาหลายเรื่อง ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์แก่พนักงานสอบสวน ดังต่อไปนี้

1) การที่ผู้ต้องหาเจ้าพนักงานไปชี้ที่เกิดเหตุนั้น ถ้ามีประชาชนมามุงดูมาก ๆ ยิ่งดี พร้อมกับถ่ายรูปให้ติดประชาชนรวมอยู่ด้วยเพราะ

¹⁷ แสง ชีระสวัสดิ์, หลักการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา, (ม.ท.ป., 2530),

เคยมีคดีฆ่าข่มขืนเด็กหญิง จำเลยต่อสู้ในชั้นศาลว่า พนักงานสอบสวนขู่บังคับให้รับสารภาพและพาไปชี้ที่เกิดเหตุโดยไม่สมัครใจ ศาลดูภาพถ่ายแล้วไม่เชื่อว่าจะเป็น การบังคับให้ชี้ที่เกิดเหตุเพราะประชาชนยืนดูกันเต็ม หากมีการถูกบังคับจริงก็น่าจะ บอกกล่าวประชาชนที่อยู่ในที่นั้นได้ ศาลเชื่อว่าเป็นการรับสารภาพและนำชี้ที่เกิดเหตุ ด้วยความสมัครใจของจำเลยเอง

2) การนำชี้ควรให้ผู้ต้องหาแสดงท่าทางเอง ไม่ควร ถามนำ หรือแนะนำผู้ต้องหา เพื่อจะได้รู้ว่าคำรับนั้นจะตรงกับที่สอบสวนไว้หรือไม่

3) การนำชี้ที่เกิดเหตุควรให้ผู้ต้องหาทำใจให้สบาย หน้าตาสดใส พูดชัดถ้อยชัดคำเป็นการแสดงว่าผู้ต้องหารับด้วยความบริสุทธิ์ใจไม่ใช่ ถูกบังคับ ข่มขู่หรือถูกข้อม เป็นต้น"¹⁸

เมื่อพิจารณาระเบียบกรมตำรวจ และคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ดังกล่าวแล้ว ทำให้ สามารถสรุปวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพได้ดังนี้

1) ในคดีอาญาที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ พนักงานสอบสวนควรจัดให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพทุกคดี ยกเว้นคดี เล็กน้อย เช่น คดีลหุโทษ หรือคดีอื่นไม่มีมูลอื่นจะต้องให้ผู้ต้องหานำชี้ เช่น คดีความ ผิดฐานหมิ่นประมาทที่ได้กระทำลงทางหนังสือพิมพ์ คดีความผิดตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 เป็นต้น

2) การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ จะต้อง กระทำโดยความสมัครใจของผู้ต้องหาโดยแท้จริง เพราะหากไม่ได้กระทำโดยความ สมัครใจแล้วย่อมจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้

3) ในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพพนักงานสอบสวนจะต้องให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุตลอดจนแสดงท่าทางในการกระทำความผิด

¹⁸ สุวัฒน์ชัย ใจหาญ, คู่มือพนักงานสอบสวนว่าด้วยพยานหลักฐานและการ สอบสวนคดีอาญา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2536), หน้า 202-203.

ด้วยตนเอง โดยไม่ควรถามหรือแนะนำผู้ต้องหา เพื่อจะได้ทราบว่า การนำชี้ที่เกิดเหตุ นั้นตรงตามคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาหรือไม่

4) การนำชี้ที่เกิดเหตุ ประกอบคำรับสารภาพควรดำเนินการต่อหน้าพยานที่เชื่อถือได้ทุกครั้ง เพราะพยานดังกล่าวจะช่วยยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าการนำชี้ที่เกิดเหตุ ประกอบคำรับสารภาพกระทำด้วยความสมัครใจ และบริสุทธิ์ โดยพนักงานสอบสวนไม่ได้บีบบังคับขู่ คุกคามให้ผู้ต้องหากระทำดังกล่าวแต่ประการใด ซึ่งจากคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับ ได้วินิจฉัยว่า การนำชี้ที่เกิดเหตุ ประกอบคำรับสารภาพที่กระทำต่อหน้าประชาชนจำนวนมาก เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ต้องหากระทำด้วยความสมัครใจ

5) หากผู้ต้องหายินยอมพนักงานสอบสวนควรให้ผู้ต้องหาแสดงท่าทางในการกระทำความผิด ให้ปรากฏรายละเอียดในทุกขั้นตอนของการกระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่า ผู้ต้องหารับสารภาพโดยความสมัครใจ และตามความสัจจริงหรือไม่

6) พนักงานสอบสวนจะต้องถ่ายภาพ หรือบันทึกภาพการนำชี้ที่เกิดเหตุ และการแสดงท่าทางในการกระทำความผิดไว้โดยละเอียดเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพ โดยให้พยานและผู้ต้องหา (ในกรณีที่ผู้ต้องหายินยอม) ลงชื่อรับรองภาพถ่ายนั้นไว้ด้วย

7) ในคดีที่ผู้ต้องหาให้การภาคเสธ เช่นรับว่าฆ่าผู้เสียหายจริงแต่ต่อสู้ว่าเป็นการป้องกันตัว กรณีนี้พนักงานสอบสวน ก็ควรจะต้องให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำให้การของเขาไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา

8) นอกจากการนำชี้ที่เกิดเหตุ ประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหาแล้ว พนักงานสอบสวนควรให้ผู้เสียหายหรือพยานนำชี้ที่เกิดเหตุด้วย เช่นเดียวกันตามวิธีการดังกล่าวในข้อ 1) - ข้อ 7) แต่การนำชี้ที่เกิดเหตุของผู้เสียหาย และพยานจะต้องไม่กระทำพร้อมกับผู้ต้องหาทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าคำให้

การของผู้เสียหาย หรือพยานสอดคล้องตรงกับค่าให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาหรือไม่

วิธีการปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทางการปฏิบัติที่พนักงานสอบสวนควรนำมาใช้ในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เพื่อให้การสอบสวนคดีอาญาเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าวิธีการปฏิบัติดังกล่าวน่าจะได้รับการกำหนดให้เป็นระเบียบกรมตำรวจ เพื่อให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ซึ่งจะเป็นการพัฒนาวิธีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ให้เป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพต่อไป

3.3 ขอบเขตและการควบคุมการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้น เป็นวิธีการที่พนักงานสอบสวนได้กระทำไปโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

"มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด

"มาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบตัวผู้เสียหาย เมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ให้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผนที่ หรือภาพวาดหรือจำลองพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้ากับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น"

จากบทบัญญัติดังกล่าว ทำให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการจัดให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เพราะเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานตามความหมายของมาตรา 131 และมาตรา 132 แต่อย่างไรก็ตามการ

กระทำได้กล่าวของพนักงานสอบสวนก็ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

3.3.1 ขอบเขตของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานไว้อย่างกว้างขวางตาม มาตรา 131 และ มาตรา 132 ดังกล่าวแต่อย่างไรก็ตามก็ได้จำกัดขอบเขตการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนไว้เช่นเดียวกัน ดังนี้

มาตรา 134 เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมาหรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหาให้ถาม ชื่อตัว นามสกุล ชาติ บังคับบิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อหาให้ทราบและต้องบอกให้ทราบก่อนว่าถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน ยืนยันในการพิจารณาได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใด ก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้

มาตรา 135 ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือขู่เข็ญหรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้ เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องการนั้น

มาตรา 226 พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานที่มีได้เกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น ..."

บทบัญญัติดังกล่าว เป็นการจำกัดขอบเขตการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนเพื่อมิให้การสอบสวนคดีอาญาเป็นไปในแนวทางที่ไม่ถูกต้อง และในขณะเดียวกันก็เป็นการคุ้มครองให้หลักประกันแก่ผู้ต้องหาคดีอาญา ว่าเขาจะไม่ถูกบังคับขู่เข็ญเพื่อให้ถ้อยคำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง ดังนั้นการนำชี้ที่เกิดเหตุ

ประกอบคำรับสารภาพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมพยานหลักฐานก็จะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายดังกล่าวด้วย กล่าวคือผู้ต้องหาจะต้องนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพด้วยความสมัครใจ ปราศจากการล่อลวงหรือขู่เข็ญ มีค้ำมั่นสัญญา หรือจงใจ หรือกระทำมิชอบประการอื่นซึ่งหากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพมิได้เกิดจากความสมัครใจแล้ว ย่อมรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

อย่างไรก็ตามแม้จะมีกฎหมายกำหนดขอบเขตของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้แล้ว แต่ก็มีข้อพิจารณาว่าขอบเขตที่กำหนดไว้ดังกล่าวเป็นการเพียงพอหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจาก

1. การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำให้การรับสารภาพ ดังนั้นจึงอยู่ภายใต้เอกสิทธิ์ที่ผู้ต้องหาจะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองแต่ปรากฏว่าไม่มีระเบียบวิธีปฏิบัติที่กำหนดให้พนักงานสอบสวน ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า เขามีสิทธิที่จะไม่กระทำการดังกล่าวดังนั้นอาจเป็นผลให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ไปโดยที่ไม่ทราบถึงสิทธิดังกล่าวของตนเอง และกระทำไปโดยคิดว่ามีหน้าที่ต้องกระทำ เพราะตนได้ให้การรับสารภาพไปแล้ว ซึ่งกรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่ากรมตำรวจ ควรกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติให้พนักงานสอบสวน ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบ ก่อนทำการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพว่า เขามีสิทธิที่จะไม่กระทำการดังกล่าวอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเกิดจากความสมัครใจ โดยแท้จริง

2. แม้ผู้ต้องหาจะสมัครใจนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพแล้วก็ตาม แต่ก็มีข้อพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวจะส่งผลกระทบในด้านอื่นๆ หรือไม่เช่นเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า "ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้

ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด"¹⁹ หรือไม่ซึ่งในกรณีนี้ผู้เขียนจะศึกษาโดยละเอียดใน
บทที่ 4 ต่อไป

3.3.2 การควบคุมการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

ดังที่ได้ศึกษามาแล้วว่า ในปัจจุบันระเบียบกรมตำรวจ มิได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้แต่ประการใด จึงเป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวน ในแต่ละคดีที่จะปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวอย่างไรก็ได้ ซึ่งส่งผลให้วิธีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และนอกจากนี้การขาดระเบียบวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนดังกล่าวยังอาจก่อให้เกิดการปฏิบัติในลักษณะที่เกินขอบเขต จนส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนสิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องควบคุมการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพให้อยู่ภายในขอบเขตที่เหมาะสม

ปัจจุบัน กรมตำรวจได้มีหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการควบคุมการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้ ดังนี้

"ในการนำตัวผู้ต้องหาไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้น ไม่ควรจัดให้สื่อมวลชนไปทำข่าว หากสื่อมวลชนทราบและติดตามไปเอง พนักงานสอบสวน เจ้าของคดีต้องจัดสถานที่ให้สื่อมวลชนอยู่ เพื่อไม่ให้กีดขวางการทำงานของพนักงานสอบสวน และให้พึงระมัดระวังการใช้ถ้อยคำกิริยาท่าทางซึ่งมองภาพให้เห็นว่าเป็นการข่มขู่ทารุณโหดร้าย หรือปฏิบัติเป็นการไม่สมควรต่อผู้ต้องหา"²⁰

¹⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 มาตรา 29

²⁰ กรมตำรวจ, "หนังสือที่ 0608.5/4545 เรื่องกำชับการปฏิบัติและซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการแถลงข่าวหรือแพร่ภาพต่อสื่อมวลชน" 19 พฤษภาคม 2531

นอกจากนี้ กรมตำรวจก็ได้มีคำสั่ง เรื่อง การอำนวยการอำนวยความสะดวก
ทางอาญากำหนดให้นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่รับผิดชอบในการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท
ด้วยตนเอง²¹

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามหนังสือสั่งการ และคำสั่งกรมตำรวจ
ดังกล่าวแล้ว เห็นว่ายังไม่เป็นมาตรการควบคุมการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับ
สารภาพที่ดีพอ เนื่องจาก

1. ไม่มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่เด็ดขาดชัดเจนว่า สิ่งใดบ้างที่
พนักงานสอบสวนกระทำไม่ได้สิ่งใดที่กระทำไม่ได้ ตามหนังสือสั่งการในเรื่องการนำตัว
ผู้ต้องหาไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ มีลักษณะเป็นคำแนะนำมากกว่าจะเป็น
คำสั่งให้ปฏิบัติตาม เพราะในปัจจุบันปรากฏอยู่เสมอ ๆ ว่าสื่อมวลชนได้เข้าไปเกี่ยว
ข้องกับการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพอยู่เป็นประจำ ซึ่งการที่สื่อมวลชนได้
เผยแพร่ภาพหรือข่าวออกสู่สาธารณะชน ย่อมจะส่งผลกระทบต่อผู้ต้องหาและญาติ
พี่น้องของเขาอย่างมาก ซึ่งจะพิจารณาโดยละเอียดในบทที่ 4 ต่อไป

2. ตามคำสั่งกรมตำรวจที่กำหนดให้นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่รับผิดชอบ
การสอบสวนนั้น ไม่ใช่เรื่องการควบคุมการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับ
สารภาพโดยตรง และเป็นเพียงกำหนดให้นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่รับผิดชอบการสอบสวน
คดีอาญาบางประเภทเท่านั้น และในทางปฏิบัติ นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่อาจจะไม่ได้เป็น
ผู้ดำเนินการสอบสวนด้วยตนเอง โดยอาจจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนในท้องที่
เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนภายใต้การควบคุมของตน ดังนั้นภาระในการจัดให้ผู้ต้องหา
นำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพโดยมากยังคงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนซึ่ง
เป็นนายตำรวจชั้นผู้น้อย เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติเช่นเดิม ยกเว้นเฉพาะในคดี
สำคัญที่ประชาชนให้ความสนใจเท่านั้นที่นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่จะเป็นผู้จัดให้มีการนำชี้ที่
เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพด้วยตนเอง

²¹ กรมตำรวจ, "คำสั่งที่ 382/2530 เรื่อง การอำนวยการอำนวยความสะดวก
ในการสอบสวนคดีอาญา" 1 พฤษภาคม 2530.

3.3.3 ข้อยกเว้นของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

ดังที่ได้ศึกษามาแล้วถึงวัตถุประสงค์ และความสำคัญของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในด้านต่างๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจว่าการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะต้องกระทำในคดีอาญาที่ผู้ต้องหารับสารภาพทุกคดี อย่างไรก็ตาม มีคดีบางประเภทที่กฎหมายไม่ประสงค์ให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดให้ผู้อื่นได้รับรู้ ซึ่งได้แก่คดีตามความผิดซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน เพราะจะส่งผลกระทบต่อเด็กหรือเยาวชนนั้นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติตาม มาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ซึ่งบัญญัติว่า

"ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียงแพร่เสียงของ เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดหรือสถานที่อยู่สถานที่ทำงานหรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาลหรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ทางราชการ"

ตามบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากฎหมายต้องการคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อมิให้ต้องได้รับผลกระทบจากการเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับการกระทำผิดของเขา ดังนั้นการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในคดีเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดจึงไม่ควรกระทำหรือหากมีความจำเป็นก็ควรกระทำในลักษณะที่ไม่เปิดโอกาสให้บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนได้รู้เห็น

นอกจากนี้ในการกระทำผิดเกี่ยวกับกับเพศ โดยเฉพาะความผิดฐาน ช่มชู้ในกระทำชำเรา ย่อมจะส่งผลให้ผู้เสียหายได้รับความทุกข์ทรมานทางด้านจิตใจ มากเป็นพิเศษ ดังนั้นหากไม่มีความจำเป็นทางด้านพยานหลักฐานจริงๆ แล้วพนักงานสอบสวนควรหลีกเลี่ยงไม่จัดให้มีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในคดีประเภท ดังกล่าว เพราะจะส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายได้รับความอับอาย เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณมากยิ่งขึ้น

3.4 การนำผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไปใช้เป็นพยานหลักฐานใน ชั้นการพิจารณาคดีของศาล

ตามที่ได้ศึกษามาแล้วว่าการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเป็นการ รวบรวมพยานหลักฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำผลที่ได้จากการกระทำดังกล่าว เป็นพยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาในชั้นศาลดังนั้นในหัวข้อนี้จะศึกษาถึงผลของการ นำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพว่าจะสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการ พิจารณาในชั้นศาลได้เพียงใดบ้าง ดังนี้

3.4.1 เป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนให้คำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา มี น้ำหนักน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น²²

3.4.2 เป็นพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ต้องหาได้ให้การรับสารภาพในชั้น สอบสวนด้วยความสมัครใจและตามความสัจจริง²³

คำพิพากษาฎีกาที่ 1200/2530 พยานโจทก์มีเพียงเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ จับกุมจำเลย และพนักงานสอบสวนมาเบิกความประกอบคำรับสารภาพของจำเลยใน ชั้นจับกุม และสอบสวนแต่จำเลยก็ไม่ได้อ้างตัวเองเป็นพยานปฏิเสธคำรับสารภาพ ดังกล่าวทั้งยังนำชี้ที่เกิดเหตุแสดงจุดที่ใช้เป็นช่องทางเข้าบ้านผู้เสียหาย จัดผ้าบ้าน

²² สมพร พรหมพิตาธร, คู่มือพนักงานสอบสวน, (กรุงเทพมหานคร: สำนัก พิมพ์วิญญูชน, 2535), หน้า 82.

²³ แวว ยอดพยุ่ง, คู่มือสอบสวน, หน้า 465.

เข้าไปลักทรัพย์ช่องทางเอาทรัพย์ออกจากบ้านผู้เสียหาย จุดที่ถอดขาคู่โทรศัพท์คืนทิ้งไว้ตลอดจนช่องทางที่ออกจากบ้านผู้เสียหาย ตรงกับร่องรอยของคนร้าย ดังนั้นเชื่อได้ว่าจำเลยรับสารภาพในชั้นจับกุม และสอบสวนตามความสัตย์จริง และรับฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2536 ที่จำเลยอ้างว่าชั้นจับกุมและสอบสวนถูกเจ้าพนักงานตำรวจทำร้ายบังคับให้ลงชื่อในกระดาษต่าง ๆ นั้น เมื่อโจทก์นำผู้จับและผู้สอบสวนเข้าเบิกความประกอบคำรับสารภาพ จำเลยหาได้ถามค้านถึงความข้อนี้ไว้ไม่ จำเลยมาอ้างตนเองและนำสืบข้างเดียวในภายหลังจึงไม่มีน้ำหนัก ตามภาพถ่ายการนำขึ้นสถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพมีประชาชนมุงดูอยู่เป็นจำนวนมาก เชื่อว่าชั้นสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจและตามสัตย์จริง จึงเชื่อได้ว่าจำเลยเป็นคนร้ายชิงทรัพย์ตามฟ้อง

3.4.3 เป็นพยานหลักฐาน ที่ทำให้ศาลสามารถพิจารณาถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ ในการกระทำความผิดตามสภาพที่เป็นจริง โดยเฉพาะภาพถ่ายการนำขึ้นที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะช่วยในการวินิจฉัยคดีของศาลได้มาก ²⁴

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1346/2530 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเห็นเหตุการณ์ขณะจำเลยข่มขืนและฆ่าเด็กหญิง พ. แต่โจทก์มีพยานมาเบิกความว่าเห็นชายคนหนึ่งวิ่งไล่เด็กผู้หญิงพยานจำไม่ได้ว่าเป็นใครเพราะยืนดูอยู่ห่าง ปรากฏว่าเวลาที่พยานเห็นเหตุการณ์นั้นตรงกับเวลาที่เกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุเล็กน้อยพยานได้พบจำเลยอยู่ตรงบริเวณใกล้กับที่พบศพเด็กหญิง พ. จำเลยสวมเสื้อผ้าเช่นเดียวกับเสื้อผ้าของชายที่วิ่งไล่เด็กผู้หญิง ทั้งพฤติการณ์ของชายและเด็กหญิงที่พยานเห็นนั้นก็ตรงกับข้อเท็จจริงตามคำรับสารภาพของจำเลย ประกอบกับได้ความว่า การทำแผนประทุษ-

²⁴ สุนัย มโนมัยอุดม, "สำนวนการสอบสวนในทัศนะของศาล", บทบัญญัติ เล่มที่ 44 ตอน 4 , 2531 , หน้า 30.

กรรมประกอบคำรับสารภาพของจำเลยนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องคอยถามจำเลยทุกชั้นตอน และบางครั้งเมื่อผู้แสดงแทนผู้ตายทำไม่ถูก จำเลยก็บอกให้ทำใหม่ให้ถูกต้อง ซึ่งเป็นเหตุผลแสดงว่าจำเลยได้ให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจดังนี้ ฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้อง

3.4.4 เป็นพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพ และพยานแวดล้อมกรณีทำให้พยานหลักฐานทั้งหมดมีน้ำหนักจนปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2422/2531 แม้จะไม่มีพยานคนใดรู้เห็นขณะจำเลยใช้มีดฟันผู้ตาย แต่มีพยานประกอบแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับกรณีที่เกิดขึ้นคือ ส.ภรรยาจำเลยและ น.แม่ยายจำเลย โดยได้รับความจากพยานทั้งสองว่า คืนก่อนวันเกิดเหตุจำเลยและผู้ตายดื่มสุราแล้วทะเลาะทำทายกันรุ่งขึ้นเวลาประมาณ 8 นาฬิกาจำเลยและผู้ตายออกจากบ้านไปด้วยกัน โดยจำเลยมีมีดติดตัวไปด้วยครั้งนั้นเวลาประมาณ 12 นาฬิกา จำเลยกลับบ้านถือมีดดังกล่าวซึ่งเปื้อนเลือด บอก ส.ว่าได้ฆ่าผู้ตายแล้ว และห้าม ส.ไม่ให้ไปแจ้งความมิฉะนั้นจะฆ่า และเวลาประมาณ 16 นาฬิกา จำเลยไปหา น.บอกว่าได้ฆ่าผู้ตายแล้ว ถ้าใครไปแจ้งตำรวจจะฆ่าให้หมด พยานหลักฐานดังกล่าวเป็นพยานแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับกรณีที่เกิดขึ้นเป็นอย่างมาก เมื่อฟังประกอบกับที่จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน และนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพแล้ว จึงปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288

3.4.5 เป็นพยานหลักฐานประกอบคำให้การของผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันที่ถูกกันไว้เป็นพยาน หรือคำชี้ขาดทอของผู้กระทำความผิดด้วยกัน ทำให้พยานหลักฐานมีน้ำหนักเพียงพอที่จะลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2001/2514 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคำเบิกความของผู้ที่ร่วมกระทำความผิดด้วยกันที่พนักงานสอบสวนกันไว้เป็นพยานนั้น มีน้ำหนักน้อย ถ้ามีพยานประกอบก็รับฟังลงโทษจำเลยได้ และว่า คำเบิกความของพยานโจทก์ผู้ร่วม

กระทำความผิดกับจำเลยประกอบกับคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนและการที่จำเลยนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพชั้นสอบสวน รับฟังลงโทษจำเลยฐาน ปล้นทรัพย์ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1025/2526 โจทก์มีประจักษ์พยานคือ พ. ซึ่งเห็น การปล้นฆ่า แล้วต่อมาได้แจ้งให้ตำรวจทราบเมื่อถูกจับจำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพ ว่าร่วมกับจำเลยที่ 2 เจ้าพนักงานได้ทำบันทึกถ้อยคำประกอบคำรับสารภาพไว้ด้วย แม้ใช้ยืนยันว่าจำเลยที่ 2 กระทำผิดไม่ได้ แต่คำให้การรับสารภาพมีเนื้อหาตรงกับที่ พ. เห็น ทั้งยังสอดคล้องกับสถานที่เกิดเหตุ สภาพศพ และสิ่งของที่พบในที่เกิดเหตุ เชื่อว่าจำเลยที่ 1 รับสารภาพด้วยความสมัครใจจึงมีน้ำหนักรับฟังเป็นพยานประกอบ แสดงว่า พ. เห็นเหตุการณ์จริง ดังนี้ ลงโทษจำเลยที่ 2 ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3261/2530 คำเบิกความของ ณ. พยานโจทก์ซึ่ง เป็นผู้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลย แต่โจทก์กันไว้เป็นพยานนั้นรับฟังได้ แต่มีน้ำหนักน้อย เมื่อปรากฏว่าคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยทั้งห้า ได้กล่าวถึงพฤติการณ์ในการ ปล้นทรัพย์ และทำร้ายผู้ตายแล้วนำทรัพย์ไปแบ่งกันโดยละเอียด ตรงกับคำเบิกความ ของ ณ. ทั้งจำเลยที่ 1 ยังนำถุงผ้าขนหนูสำหรับใส่สังข์ของผู้ตายไปมอบให้พนักงาน สอบสวนเป็นของกลาง การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของจำเลยทั้งห้า กระทำต่อหน้าประชาชนจำนวนมาก และยอมให้ถ่ายภาพวิดีโอประกอบคดี แสดงว่า จำเลยทั้งห้าให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจ จึงเป็นพยานหลักฐานประกอบคำ เบิกความของ ณ. และพยานแวดล้อมของโจทก์ให้ฟังได้ว่าจำเลยทั้งห้ากับพวกร่วมกัน ปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นตาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1604/2531 แม้โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานมายืนยันว่า จำเลยที่ 2 เป็นคนร้าย แต่จำเลยที่ 1 รับต่อเจ้าพนักงานตำรวจในคืนเกิดเหตุว่า จำเลยที่ 2 ร่วมปล้นทรัพย์ด้วย ขณะเจ้าพนักงานตำรวจไปจับจำเลยที่ 2 ในคืนนั้น จำเลยที่ 2 ก็พยายามหลบหนีอันเป็นพฤติการณ์ที่ส่อพิรุณ ทั้งจำเลยที่ 2 ให้การรับ สารภาพในคืนถูกจับและนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพให้ถ่ายภาพไว้หลังถูกจับ เพียง 3 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาใกล้เคียงกับวันเกิดเหตุ และจำเลยที่ 2 รับว่าเป็นผู้

เช่ารถแท็กซี่ที่คนร้ายใช้เป็นยานพาหนะหลบหนี พยานแวดล้อมของโจทก์สอดคล้องกันดีมีน้ำหนักพอฟังได้ว่าจำเลยที่ 2 ได้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยที่ 1 และพวก

คำพิพากษาฎีกาที่ 1458/2531 โจทก์มี ส.เบิกความยืนยันว่า จำเลยที่ 1 มาติดต่อขอให้หามือปืนไปฆ่าคน ส.จัดให้จำเลยที่ 1 พบและตกลงว่าจ้างจำเลยที่ 2 กับ ป.ราคา 45,000 บาท ส.รับฝากเงินค่าจ้างงวดแรก 15,000 บาท จากจำเลยที่ 1 ไปมอบให้ ป.หลังจากผู้ตายถูกยิงแล้ว ส.รับเงินค่าจ้างงวดที่สอง 30,000 บาท จากจำเลยที่ 1 ฝาก ฉ.ไปมอบให้จำเลยที่ 2 อีก ฉ.เบิกความสอดคล้องกัน ประกอบกับจำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและสอบสวน และนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพรับฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 เป็นผู้ว่าจ้างจำเลยที่ 2 กับพวกให้ไปฆ่าผู้ตายจริงอันเป็นการไตร่ตรองไว้ก่อน

คำพิพากษาฎีกาที่ 1495/2533 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...ที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนว่า ได้ร่วมกับจำเลยที่ 3 ทำการปล้นทรัพย์ของผู้ตาย ของนายสมศักดิ์ และฆ่าผู้ตายนั้น เป็นคำชี้ชัดทอดของผู้กระทำผิดด้วยกันแต่ก็ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามมิให้รับฟังคำให้การเช่นนั้นแต่อย่างใด หากศาลเห็นว่า คำให้การเช่นนั้นให้การชัดชัดชอบด้วยเหตุผลพอให้รับฟังว่าเป็นความจริงที่เกิดขึ้น ศาลก็มีอำนาจรับฟังคำชี้ชัดทอดนั้นประกอบการพิจารณาได้ หากไม่รับฟังไม่ได้เสียเลยดังที่จำเลยที่ 3 ฎีกาไม่นอกจากนี้พันตำรวจโทไพโรจน์ หมอนสวัสดิ์ พนักงานสอบสวนพยานโจทก์เบิกความยืนยันว่าได้สอบถามจำเลยที่ 3 เกี่ยวกับบันทึกการจับกุมเอกสารหมาย จ.2 จำเลยที่ 3 ให้การรับสารภาพเหมือนกับที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การไว้ ทั้งในชั้นสอบสวนจำเลยที่ 3 ก็ให้การรับสารภาพว่าได้ร่วมกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 กระทำผิดดังกล่าวยุติและนำพยานออกไปชี้สถานที่เกิดเหตุให้ทำบันทึกการนำชี้สถานที่เกิดเหตุ และยอมให้ถ่ายภาพประกอบแผนโจรกรรมไว้ด้วยความสมัครใจปรากฏบันทึกคำให้การผู้ต้องหาเอกสารหมาย จ.5 บันทึกการนำผู้ต้องหาชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเอกสารหมาย จ.12 และภาพถ่ายแสดงผู้ต้องหาชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเอกสารหมาย จ.13 เห็นว่า พันตำรวจโทไพโรจน์ เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการไปตามหน้าที่ไม่เคยรู้จัก หรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับ

จำเลยที่ 3 มาก่อนเกิดเหตุจึงเชื่อว่า พันตำรวจโทไพโรจน์ เบิกความไปตามความจริงโดยมิได้ปรักปรำจำเลยที่ 3 และเชื่อว่าจำเลยที่ 3 ให้การรับสารภาพทั้งในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนไปตามความจริง พยานหลักฐานของโจทก์ดังกล่าวประกอบกันสมเหตุผลฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยที่ 3 ได้ร่วมกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 กระทำผิดฐานปล้นทรัพย์และฆ่าผู้อื่นดังที่ศาลอุทธรณ์พิพากษา..."

3.4.6 ผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ทำให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานที่ และพยานวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอันเป็นพยานแวดล้อมกรณีประกอบคำรับสารภาพลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3279/2528 โจทก์มีพยานเห็นเพียงจำเลยที่ 2 ร่วมกับจำเลยที่ 1 และพวกดุฆตุตยลงจากรถจักรยานพาเข้าไปข้างทาง แต่เมื่อฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 พรากผู้เยาว์ ช่มขึ้นกระทำฆ่าเราและฆ่าผู้ตายเพื่อปกปิดความผิดและสถานที่ ซึ่งผู้ตายถูกช่มขึ้นกระทำฆ่าเราตามบันทึกการชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพอยู่ต่อเนื่องกับสถานที่ซึ่งจำเลยที่ 2 กับพวกดุฆตุตยลงจากรถเช่นนี้ แม้หลังจากนั้นโจทก์ไม่มีพยานรู้เห็นว่าจำเลยที่ 2 เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระทำของจำเลยที่ 1 กับพวกอีก มีแต่คำรับของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นคำขัดทอดของผู้กระทำผิดด้วยกัน และจำเลยที่ 2 ปฏิเสธข้อหาตามฟ้องโจทก์มาแต่แรกก็ตาม พยานหลักฐานก็ยังคงฟังได้ว่า จำเลยที่ 2 ร่วมกับจำเลยที่ 1 พรากผู้ตายไปเสียจากบิดามารดาเพื่อการรอนาจาร และสนับสนุนการกระทำความผิดฐานช่มขึ้นกระทำฆ่าเรา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4550/2528 คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนอาจใช้ยืนยันจำเลยในชั้นพิจารณาได้หากมีพยานหลักฐานประกอบให้ฟังได้ว่าจำเลยให้การรับสารภาพโดยสมัครใจและตามความสัตย์จริง

คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน มีความยาวกว่า 20 หน้ากระดาษพิมพ์มีรายละเอียดตั้งแต่ เริ่มรู้จักพวกของจำเลยระบุว่า เป็นคนร้ายที่เข้าปล้นทรัพย์ พฤติกรรมของจำเลยกับพวกในวันที่ปล้นทรัพย์ และการแบ่งทรัพย์ที่ปล้นมาได้และจำเลยได้นำชี้สถานที่ต่างๆ ที่คำให้การดังกล่าวระบุถึงให้พนักงานสอบสวน

ไปค้นบ้านพักและจับกุมพวกของจำเลยที่เข้าปล้นทรัพย์ดังนี้ เชื่อได้ว่าจำเลยให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนโดยสมัครใจและตามความสัตย์จริง จึงใช้ยื่นจำเลยในชั้นพิจารณาได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 99/2534 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นว่า จำเลยฆ่าผู้ตายคงมีแต่คำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยว่าเป็นผู้ใช้อาวุธปืนของกลางยิงผู้ตาย และโจทก์มีพนักงานสอบสวนมาเบิกความยืนยันว่า จำเลยให้การด้วยความสมัครใจ และได้พาพนักงานสอบสวนไปชุดหลุมที่ฝังศพของผู้ตาย นำอาวุธปืนลูกซองยาวมามอบให้เป็นของกลาง รอยกระสุนปืนที่หน้าอกเสื้อของผู้ตายมีรู 3 รู สภาพศพสอดคล้องกับคำให้การรับสารภาพของจำเลยและอาวุธปืนของกลาง จึงมีพยานวัตถุและสถานที่เกิดเหตุ เป็นพยานแวดล้อมอื่น ๆ ที่รับฟังประกอบคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยลงโทษจำเลยได้

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในปัจจุบันสามารถนำไปใช้เป็นพยานหลักฐาน ประกอบการพิจารณาของศาลได้เป็นอย่างดีแต่อย่างไรก็ตามหากเป็นกรณีที่ไม่มีพยานหลักฐานอื่นเป็นพยานแวดล้อมประกอบคำรับสารภาพในคดีนั้นแล้ว ศาลฎีกาได้วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ว่าการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ไม่ใช่พยานหลักฐานที่จะนำมารับฟังประกอบคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนเพื่อลงโทษจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 901/2482 จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่มาชั้นพิจารณาให้การปฏิเสธไม่ถือว่าจำเลยให้การรับสารภาพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 176

ในคดีอุกฉกรรจ์แม้จำเลยให้การรับสารภาพชั้นพิจารณา ศาลยังต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง เมื่อพยานโจทก์ไม่มีน้ำหนักน่าเชื่อ ก็ถือว่าโจทก์นำสืบให้เป็นที่พอใจศาลว่าจำเลยกระทำความผิดจริงไม่ได้ การที่จะต้องสืบพยานประกอบคำให้การรับสารภาพนั้น ต้องไม่ใช่ส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพนั่นเอง โจทก์นำสืบว่าเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพแล้วจำเลยก็ยังนำเจ้าพนักงานไปชี้ที่เกิดเหตุด้วย แต่ศาลนี้เห็นพ้องกับศาลอุทธรณ์ว่าคำพยาน

โจทก์ตกอยู่ในฐานสงสัยเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ถ้าหากว่าจำเลยได้นำชี้ที่เกิดเหตุจริง การที่นำชี้ขึ้นเป็นแต่ส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลย ย่อมไม่ใช่หลักฐานประกอบตามความประสงค์ของมาตรา 176 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คำพิพากษาฎีกาที่ 2813-2814/2523 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานคงมีแต่คำรับสารภาพชั้นสอบสวน และบันทึกนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพอันเป็นพยานประกอบเพียงอย่างเดี๋ยวนั้น เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณาคดีก็ลงโทษจำเลยไม่ได้

(คำพิพากษาฎีกาที่ 2258/2533 ภาพถ่ายและบันทึกการนำตัวผู้ต้องหาชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเป็นส่วนหนึ่งของการรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนเท่านั้น ไม่ใช่พยานหลักฐานที่นำมารับฟังประกอบคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุม และชั้นสอบสวน เพื่อให้เห็นว่าจำเลยกระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง

อย่างไรก็ตามมีข้อควรพิจารณาว่า ในอนาคตหากวิธีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพได้รับการพัฒนาปรับปรุงจนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้ว อาจทำให้ศาลเปลี่ยนแนวทางการวินิจฉัยไปในทางที่เชื่อถือนวิธีการดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยุตำรวจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย